

## Зміст

ПЕРЕДМОВА. Дар цікавості . . . . . 5

Від автора . . . . . 7

## I. ПОГЛЯД У МИНУЛЕ

Створення Народного руху й сім аспектів, які наблизили  
незалежність України . . . . . 13

«Пане Леоніде!». Як Революція на граніті усталила звертання «пан». 21

Як Україна стала «майже незалежною» ще за СРСР. Декларація про  
державний суверенітет . . . . . 27

У чотири ходи: як Кравчук переграв Москву в серпні 1991 року  
й наблизив незалежність України . . . . . 36

Народ-співавтор. Як референдум про незалежність України  
1 грудня 1991 року розвалив СРСР . . . . . 44

«Політтехнолог» Микола Хвильовий. Як письменник-авангардист  
1920-х придумав гасла, які актуальні й понині . . . . . 51

«Помста в обороні мільйонів». Як українське підпілля вбило  
радянського дипломата у Львові за Голодомор в Україні . . . . . 56

Козацька Атлантида. Чому при створенні Каховського водосховища  
затопили Запорозькі Січі? . . . . . 63

«Україна була тоді та є зараз». Критика думки Володимира Путіна  
про карту XVII століття, на якій він не побачив Україну . . . . . 69

«Один з якорів української ідентичності».

Чому Конституція Пилипа Орлика є актуальною і в наш час? . . . . 75

«Перший мазепинець і перший євроінтегратор»:

ким був гетьман України Пилип Орлик? . . . . . 83

Облога Москви, морські походи, «порятунок Європи»:

чим і зараз актуальна спадщина гетьмана Петра Сагайдачного . . . 90

«Джеймс Бонд XV століття». Оборона Константинополя,

Флорентійський собор, втеча з Москви — яскраве життя

митрополита Київського Ісидора . . . . . 98

Найдраматичніші події світової історії, пов'язані з собором

Святої Софії в Стамбулі — тепер мечеттю . . . . . 105

## II. ТЕПЕРІШНЄ: ТОЧКА ВІДЛІКУ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО

Чому Володимир Путін б'є по національних святинях і символах

України? . . . . . 117

«Рускій мір», «побєдобєсіє», «рашизм».

За які ідеології Кремль воює в Україні? . . . . . 124

«Загибель ескадри». Що буде з Чорноморським флотом Росії після

деокупації Криму? . . . . . 131

Мазепа і Виговський. Як Україна буде «гетьманат» на морі . . . . 138

Чому Україна передала Росії стратегічні бомбардувальники,

які зараз обстрілюють ракетами українські міста? . . . . . 144

|                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Відбудувати «Мрію». Чи зможе Україна створити новий найбільший у світі літак після знищення Ан-225? . . . . .               | 152 |
| Чи вступить Україна до ЄС 2030-го року? . . . . .                                                                           | 159 |
| Ядерна зброя: чому Україна відмовилася від неї і чи реально стати ядерною країною знову? . . . . .                          | 167 |
| «Ніяка не дружба народів, а ярмо».<br>Чи демонтують Арку в Києві? . . . . .                                                 | 175 |
| «Храм-самобуд» УПЦ (на той час — МП) на місці Десятинної церкви знесли. Але чи відбудує Україна Десятинну церкву? . . . . . | 181 |
| Помста прапора Лукашенку: складна доля біло-червоно-білого стяга Білорусі . . . . .                                         | 188 |
| «Холуйський жест Януковича».<br>Чи буде Києво-Печерська лавра знову на вулиці Івана Мазепи? . . . . .                       | 196 |
| Єднання християн. Чи православні й католики святкуватимуть разом Великдень? . . . . .                                       | 202 |

### III. НЕ ПОЗА ПОЛІТИКОЮ

|                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| «Рашка», «лапті», «мордор». Чому українці дають глузливі назви Росії в час війни та що вони означають . . . . . | 211 |
| Чи матюкаються солоні? Нецензурна лексика в часи війни . . . . .                                                | 219 |
| Ї, ї, ї... Українське підпілля літерою ї бореться з Росією на окупованих територіях . . . . .                   | 226 |
| Війна і мова. Як агресія Росії прискорила «лагідну українізацію» . . . . .                                      | 232 |

|                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| «Тарас Бульба» — опера «музичного бандерівця» Миколи Лисенка.<br>Як найкраще її подати світові у час війни? . . . . . | 241 |
| «Корінна російська людина». Чи варто усувати ім'я Чайковського з назви Національної музичної академії? . . . . .      | 251 |
| Львівський Моцарт: чи є Франц Ксавер Моцарт розгадкою найбільшої таємниці світової музики? . . . . .                  | 256 |
| Бетховен і Україна: «Квартет Розумовського» та варіації «Їхав козак за Дунай» . . . . .                               | 265 |
| Філософ свободи. Чому вчення Григорія Сковороди і зараз є дуже сучасним? . . . . .                                    | 273 |
| «Солодка, весела Україна». Чому Ілля Рєпін (Ріпін) — саме український художник? . . . . .                             | 281 |
| «Українець свідомого вибору». Завдяки чому Казимир Малевич став творцем сучасного мистецтва? . . . . .                | 289 |
| «Україна, а не Малоросія». Чому Архип Куїнджі — саме український художник? . . . . .                                  | 299 |
| «Цар степу». Які підстави вважати, що Іван Айвазовський — український художник? . . . . .                             | 307 |
| Монумент Батьківщина-мати: «руская жінщина» чи українка? . . . . .                                                    | 316 |
| Юрій Кульчицький і битва за Відень: як легенди і кава впливають на історію . . . . .                                  | 321 |
| «Футбольна окупація». Як Росія хотіла затягти Україну в об'єднаний чемпіонат із футболу . . . . .                     | 330 |
| Війна і вино. Чи може вино стати одним із брендів України? . . . . .                                                  | 338 |